

24420 V. 2. d. 2

Raušer

PASTIRSKI LIST

na vse Verne

Sekovske ino Ljubnske škofije

o d

^v
JOŽEFA OTMARA,

knezoškofa Sekovskega, oskerbnika Ljubnskega

pri ustopu svojega pastirstva.

24420.V.2.2.2

24420.V.2.2.2

24420.V.2.2.2

24420.V.2.2.2

24420.V.2.2.2

24420.V.2.2.2

24420.V.2.2.2

24420.V.2.2.2

030031312

JOŽEF OTMAR

po milosti božji knezoškof Sekovski, oskerbnik Lujbnske škofije, opat S. Divice Marie v Monostri više Komarne, vitez od Raušer,

pozdravim vse verne po Sekovski ino Lujbnski škofiji ino Vam od Boga vse dobro želim.

Mozes, kterega je Bog svojemu lustvu za vojvoda ino odrešenika zbral, taisti kter je z' Eliasom priča bil na gori, kder se božjo obličje spreobrazilo, je bil mogočen ino čudoviten mož. Razsvetlene pameti ino krepkiga duha, kakiga mu trebalo za imeniten ino težek posel, je bil vreden, da se mu Bog nar višiši Gospod na Horebu perkazal, ga nagovarjal ino v' znamenje božjiga poslanstva mu dal oblast vidlivi naravi zapovedovati. On prosi: Gospod rajši da drugiga pošli. Ko bi tedaj jaz pri svojih slabih močih drugači ko boječ ino treptaje pastirsko palico vujpal v' roke vzeti, da bi vas otroke noviga zakona, soerbiče Jezusove po številu večih sto tisuč skuz pušavo sedajnega življenja srečno perpelal v oblubleno deželo večniga mira. Škofova služba je bila vsigdar težko breme, že od starih časov se od nje pravi ino to po vsi pravici, da bi se nje angelci ne radi podstopili. Ko se serce splaši, kdaj se hujda nevihta, po morju požene, jasno nebo vse černo zavleče, ino razkipjeno valovje se seka in pole, tako se za naših dni treba bati škofoviga stana, kterega dolžnosti ino rajtinga so silno narasle. Tudi na suhem bi rekel, je neka neznana burja ludem pamet omamila, ino cerkveni učenci kakti nebeske luči vernim v' razsvetlenje dani težko zamorejo odvracati trumo krivih naukov, ki huje ko grozna tema nas napadajo. Iz straha bi skoro odstopil od opravljanja, ktero me čaka, da bi se ne bi bal proti previdnosti božji zagrešiti, ktera me k' temu pozvala, tedaj poln zaupanja v' Gospoda, ktir v' slabih svojo moč skazuje, se dnes mojiga posla lotim. Kristjani, izvolenci božjiga Sina! verte mi, serce mi teži ino para ta misel, ko bi v' rečeh vašiga zveličanja zamogel vam vsigdar zvesti oskerbnik biti. Ne da bi jaz kaj takiga premogel, al On, čiga orodje al namestnik sem, kter vam po svojim apostolu pravi, da je škof ino pastir vaših duš.

Kaj je prišlo 'z božje roke, je Bogu na skerbi, brez njegove vole nikomu las 'z glave ne padne, vender je On posebno lubeznivi ino milostivni oča stvarim, ktere so po njegovi podobi. On bi rad, da bi se vsi zveličali, in nobeden kar v' zgubo prišel. Zato se da slehernimu spoznati, s' slehernim tako ravna, da zamore božje resnice zeznati ino po luči vere se njemu perbliževati, ino sleherni dobi milosti obilno, da je v' stanu vsaktiri skušnjavi ino zmotnjavi se superstaviti ino spoznane resnice se terdno deržati. Ves široki svet na Boga spominja, oznanuje

hvalo ino čast svojiga stvarnika, ko zapisano najdeš pri apostolu ino učeniku narodov: Od začetka sveta je mogoče bilo nevidliva Boga, njegovo znotrajno bitje, njega vsigdaršno ^{a)} krepost ino božanstvo, njega lepoto ino dobroto po zvananjnem licu sveta oslediti ino razumeti, da bezbožni za svojo nevero nimajo nobeniga zgovora. Kam bolj Boga dozveš v' sebi, v' tvoji vesti, zakaj vest je nek tajni glas božji poslan 'z oviga sveta, kam za pravo slišimo, kter glas zamoreš v' nemar pustiti, popačiti, oglušiti, al nikol celó zadušiti, kaj taisti s. apostel popriča od paganov, kteri so za milostivne svarenja božje radi kaj marali rekoč: S tem pokažejo pagani, da majo postavo v' svojih sercih zapisano, ker njih, ki so brez postave, vest za njihovih misel al djanj ravno tak peče al tolaži kak nas, ki imamo postavo ^{b)}.

Neskončno smilečni Bog še se očitnejši razodel po taki spododi. ^{c)} Ko se človek vesel o mladim jutri zbudi, tako je božja roka naše starše vesele v' lepim raju na življenje obudila. Vsaka reč, vsaka stvar se njima vklanjala, vsaka perjazno mikala, Bog sam v' svoji lepoti ino perjazno ko oča s svojimi otroci spogučava, nju uči, da mata njega lubiti, njega bogati, da bi naj to bilo njima naj imenitnejšo opravilo, da bo v' tem zakrita vsa njuna sreča. Al greh, njegova strupena sapa je njima k' malem nedolžnost ino srečo zapravila, iz srečniga kraja sta se morala pobrati, kaj še edino nju tolažilo, je bila obluba, da za dalnih časov ima odrešenik priti, kter bo kači glavo razdružil ino ludi 'z rok smerti ino greha odtel. Veruvanje v' Boga, upanje na prihodniga Zveličara je bilo izvoleno blago, ktero je Adam 'z paradiža pernesel, ohranil in nastopnim pokolenjam izročil. Po tem pak je vera v' Boga ino pobožnost čem duže bolj preminula, pregrešnost pak telko več rasti-la ino se razširjala, noter do občinskiga potopa, kter je grešnike, zločence vse z' njih hudobijami no gerdim življenjóm v' valovji pokončal. Bolši bogaboječi rod se perčel al zčasoma tudi svojemu Gospodu zneveril. Začne on gole stvari za boge deržati, njih moliti, totim zmišlenim bogom al njihovim podobam božjo čast izkazati. Vera na Boga, spomin na božje oblube je rodom zupet 'z pameti zginil, če še ravno ne se do sledne trohe zapravlil, kajti v' nar noresi sen-jariji malikovanja je troha razodete resnice božje zaostala, ktera enako slabi luči skoz černo temo bliši, le škoda da je tota resnica nespodobno pokvarjena ino osramotena. Ob času telke slepote si Bog izbere Abrahama moža terdnega v' veri, naj bi novi rod zapuval, pri kterem bi vera v' Boga, upanje v' prihodniga Zveličara čista, neoskrunjena se zderžala do časa, ob kterem bo obečan Sin božji obilnost podučjenja, razsvitlenja, smilenja podelil. Toti rod se povečal na veliko lustvo, reče se mu Izraelski narod, njemu je Bog po Mozesu deset zapovedi dal, mu več sto let sodnike, preroke pošilal, skuz taiste ga opominjal, varval, dokler ne pride obljubljen naš Gospod ino Zveličar, ktiriga so preroki napovedali, cirkvene šega ino opravila kakti precej zastopne naznamenja kazale. Kristus nastopi zemelsko svojo življenje. On, edinorojen Sin božji postane naš učenik, ino vse resnice, kar so njih ludi po prerokih, po kteri starozakonski zapovedi prijeli, z' svojoj pametjoj al vestjoj vedli, vse je On ko zlahitne semena pobral, ino jih lepše, ko se 'z popike roža razvije, s' svojim učenjom razložil ino razkril. On, jagne božjo se za naše grehe žertvoval, ino greha očisteni ludi postaneje božji otroci. Njemu je dana vsa oblast na nebu ino zemli, ino On nam pošle tolažnika S. Duha, nam odklene v' svetih zakramentih sedmeri studenec si 'z njega potrebnih milosti zajimati, da 'z slabe človečje nature stanoviten kristjan zestane, zakaj kdor se ravnanju milosti božje zavupljivo izroči, temu je pomoč Vsigamo-gočniga vselej k' redi.

Bog je svojiga dela ne na pol, ampak celo popolnoma izveršil. Nar preštimatejšiga blaga, ktero ludi imajo, je ne v' ovarstvo dal nestanovitnim ludem, kteri so v' svojim menenju ino zelenju spremenlivi ko veter, temoč po svoji skerbi ino lubezni je Izraelsko lustvo v' svojo posebno ravnanje vzel, lastno k' temu odločil, da vero, upanje v' prihodniga Zveličara na svetu ohrani, dokler obečan Zveličar ne nastopi, za lustvo noviga zakona pak je vstanovil Cerkvo, da nam zaklad svete vere ino božje milosti oskerbluje ino okovari.

Toto napravo je naredil Zveličar, kdor je rekel k' Petru ino v' njemu k' njegovim namestnikom papežom: „Ti si Peter ino na toto skalo bom mojo cerkvo zezidal.“ Zebrane apostole ino v' njih njihove namestnike škofo je Zveličar tako nagovoril: „Kak Oča mene pošle, tak jaz vas pošlem.“

a) Rim. 1, 20. b) Rim. 2, 15. c) Efez. 2.

Ne ko da bi slabi ljudi s' svojim perzadetjem, s' svojo učenostjo cerkvo božjo varvati imeli, ne, Kristus jo varje, On si je jo za ceno svoje drage kervi zrešil, ino On če njena nevideoča glava biti ino ostati do zadniga dne. Preden se je k' svojemu Očetu odpravil, je svojim učencom dal leto oblubo: „Glejte, jaz sem pri vas noter do konca sveta;“ ino On resničen, zvest svoji besedi je svojo oblubo tenko izpolnil. Od kar je Zveličar v' nebesa odišel, je več ko osemnajst sto let preteklo; taj čas se svet silno spremenil, omladil ino postaral. Dosta kralestev se v' totih letih poderlo, dosta strahovitnih narodov iz sveta celo pomerlo. Novi jeziki, nove šege, načišne navade, načišne perzadevanja so nastale; izobraženost ino uludnost, umnosti ino znanosti so v' eni dobi se zvišale, v' drugi prepale, kratko vse, kar se na temel človečje čednosti opira, se zastarano po ne dolgih letih podira. Edino katolška vera stoji nespremakjena ino terdna na skali, kam jo je božja roka zezidala, neti so nje peklenske vrata obladati premogle. Naša cerkva je veliko, nezmerno, zedinjeno, po celem svetu razprostranjeno kralestvo pod poglavarstvom papeža ino z' njim zedinjenih škofov, pooblastenih z' pravicami, kake so v' nepreterganem redi od apostolov zadobili. Tota cerkva svet evangelium al dober glas zveličanja še zdaj nespremenjen, kak ga je iz ust apostolov prijela, ohranjuje ino predava; ona v' svetih zakramentih take gnađe iz tistiga sv. Duha podeluje, kake je On na Finkušno nedelo po jogrih razlil.

Moji kristjani! vsi smo člani katolške cerkve, med sebo zvezani udje njeniga telesa, telesu glava je On, pred katerim se perpogibajo kolena vseh v' nebesih, na zemli ino pod zemlj. Ako se v' svojih nevolah ponižni, pohlevni njemu molimo, radovolni podveržemo njegovim sklepom, v' vseh prigodenjah mu verni ostanemo, se nam ne treba ničesar bati, naj bi težave kake koli nad nas vrinile, zakaj nad nami bo se spolnila beseda: „Ja bom mojiga angela poslal, da bo pred tebo šel, te ovarval na vseh potih, ino te prepelal v' kraj, kteriga sem za te perpravil.“ Toto prepričanje je nar močnejša pečina, na katero mojo zaupanje stavim. Molte za me, naj bi mi Bog, kter me na toto službo iziskal, svoje moči ino razsvitlenja ne bi skratil? Molte za me, naj bi za oznanuvanja vere, za oskerbljenja duš od Gospoda za verniga hlapca bil izsvedočen.

Da bom pak pred Bogom verni hlapec, ne zadosta, da stojim na apostolskim mestu, na katero me Bog brez vsiga zaslužjenja povzdignil, več je treba, da jaz nauke ino djanja apostolov gledam, se po njih ravnam; one tedaj naj bojo moj izgled, moje zlate bukve, moja dušna paša. Onokrat, kdar je sv. Paul od kristjanov v' Miletu slovo jimal, se je njim zapersegnil rekoč: „Bog je moja priča, da sem vam ne nobene reči zakrival, ktera bi vam k' zveličanju perpomogla, tudi nigdar ne moje dolžnosti popustil, vam razlagati volo božjo popolnoma ino brez vsiga zavijanja.“ Bog ne daj, da bi znal kdor iz moje črede na sodbi meni oponositi, da bi jaz iz straha pred ludmi, al za drugih slabih ozirov božjo reč na pol zamolčal, ne opomenil, ne podučil, ko po božji postavi gre. Življenje človeka na zemli je brezkončni boj! Tote besede so že pred pol štir tisučeri letih iz ust poterpežliviga Joba prišle, ino ker je človek še zmirom taistiga nagnenja, neti k' čemu drugemu odločen, še den denešni valajo. V' čem pak toti boj obstoji, zveš na kratko z besed sv. Paula, ktire se glasijo tako: „Čutim da me po znotrajnem človeku k' postavi božji nagible, al v' mojih udeh pak občutim drugo postavu, ki se opira proti postavi mojiga duha, ino me sužniga derži pod postavoj greha, ki je v' mojih udeh“ d).

Bog je nas stvaril, da bi njega spoznali, lubili ino zkuzi tako perzadevanje se večno zveličali. V' sercu čuješ, bodi kde kol čes, nek skriven glas, kter te zmirom na Boga, na tvojo dolžnost opominja, to je glas tvojiga angela varuha, ino ako še sv. Duh z' svojim nadehnenjom ino nagibanjom perpomore, je duša razsvetlena, k' vsemu dobremu na voli. Al rada se kaka grešna žela zbudi, serce od dobriga mika, ino težko se greh iz serca sterga, kir je serce z' grešno lubeznojo do sebe prerašeno. Ko se našim staršom per jablani spoznanja, tako še zdaj se slehernemu godi, kter v' skušnjavo zaleti, ino medel v' omadežni greh pervoli. Lubečo ko oča ino oestro ko sodnik je gospod Bog prva človeka opomenil: „Kter den bota od sada totiga dreva jela, bota vmerla.“ K' malem se žela za otajnim sadom v' njima zbudi, skrivni glas v' sercu: ti nesmeš, se zanemari, zverh še zalezavna kača privabla: nebota vmerla, bota ko boga, ino tako je njuno serce želno višise časti rajši poslušalo zapelavni glas, segneta za jabukom, grešita, ino

d) Rom. 7, 22, 23.

prideta v' temo. Tako ti grešno poželenje, kdar ga bogaš, temo v' duši dela; ti verješ, kaj si želiš, s' tem pak se v' mrežo grehov ino bezumnosti zamotaš, ino čem duže več pregreh zarediš. Clovek! za dni tvojiga življenja je treba, da boš skušavan, zato dokler boš živ, neboš brez skušnjav. Razvun greha še nas 'z greha sledeče zmote zalezavajo, resnico večfart dogledati zabranijo v' prilikah: kdar kake zavite glave pravi nauk perkrožijo, zločestiga sejajo, razvajence nad pobožne spovustijo s' svojim pletenjom vse razdražijo, telko vekšo nevarnost delajo, več zavitih prepiravcov njih noro razbijanje zagovarja. — Zato budite ino molte, da v' skušnjava ne padnete, takim bezumnikom v' zanjke ne zajdete, kateri vam s' svojimi zvijačami poleg večne sreče še časno podkopajo. Njihove lažarije so za naj prebisanejšje zvednosti izklicane, po dalnih krajih za prevejane čednosti razhvalene, per vseh prilikah med ludi nevtrudno raznošene, ino takim hlastavcom se poštenje dava, ktero se inda modrim glavam davalo.

Lani na kraji zime, kdar zmladlečni jug popihnil, je gromovita nevilhta Europo od eniga konca do oviga preletela, gospodske oblasti, ves občinski red istresila. Vse na vseh krajih se je vzdignilo na terjanja. Terjalo se je hujdo ino dobro, pravica ino krivica, ino s' takim hrupom, kakiga dela dereči potok, kdar od zkurjeniga snega nanešen zauli. Vse terjanja bi mogle k' časi, na mesti spoljene biti. V' tisti zmešnjavi ino halabuki se vsak na kaj bolšiga zanašal, ino je se tudi več že ostaranih naprav ino navad, ki so zdajnim časom ino potrebam ne primerjene, ko truhliava roba odpravilo. Bila je dana ustava ino mislilo se je, da bo po ustavi cesarstvo krepko ino terdno, da bo po novem ravnanji se več sreče ino pravice navdalo. Al sreča ne prišla, ino pravica je odišla. Razpušeni zijaki ino grabljivci so segali prederzno za poglavarstvom, ovi podložniki pa, če ravno v' nezmerno znameniti vekšini lubeči mir ino red, so plahi grozovitnežom se vklanjali. Tè se cerkva ino bogaboječnost za babjo vero obrekla, zvesto spoštovanje postav za bedastvo cenilo. Le buna, to je silovitno preverženje vsiga postavniga obstoječiga reda se svetu za pravico ino sveto dolžnost vkazovala. Kdor se podstopil le besedo proti ziniti, ludi vtušati ino miriti, je bil za strašnosilnika, starokopitneža, izdajavca na sveti svobodi razoznanjen, ino Cesar po božji postavi obrambavec vere ino pravice bi ne imel drugiga dela, ko naprepoložene prošnje, tudi lastno zverženje 'z svojiga trona podpisati, lepo austriansko cesarstvo raztergati. Celo zvonove so v' plat bili, ograje so stavili po mestah, ino po tolovajskem so začeli razbijati ino vso zakonito izporedenje razsekati.

Za onih nesrečnih dni se je pokazalo, ko strašno človek zbesni ino zdivja, kda samo svojim želam streže. Hudobija ino spakija nebi bila pak nikakor telke oblasti dosegnila, da bi ne bila z' krivimi spresukanimi nauki se stovaršila, nevedne ludi z' golufavnim modruvanjom na svojo stran podmeknila. Svoboda, jednakost, bratinstvo, to so vam bili omamlivi glasi, pomagači na buno.

Svoboda, enakost, bratinstvo so zlate reči; kdar se prav zapopadnejo, povejo v' čem človeka prava vrednost ino žlahten konec obstoji. — Svoboda v' nar širšem zmisli je čudoviten al ob enem zlo nevarni dar božji. — Ker smo svobodni, svobodne vole, znamo Boga ljubiti, ino med angelcih božjih pred prestolom najvišišiga Boga si mesto perpraviti. Znamo pak tudi skoz greh se od Boga odverniti, padniti v' dublino, kder červ na večno grize ino plamen nikol ne vgasne. Svoboda, kdar se upotrebi k' temu, da se napelavanje k' grehu odbija, ino človek dolžnosti svojiga stana vselaj zvesto, rad dopolni, lepo Bogu služi, nar lepše izpriča vrednost naše duše ino odkrije taisto žlahtnost, po kateri smo Bogu spodobni. Svoboda pak potrebuvana v' opravljenji z' zravenludi je sicer kaj dobriga, al le tako mogoča, da ne sme vsak sturiti, kaj mu pride na volo, temoč da vsak nekaj svoji voli odreče ino se postave derži. Ludi namreč prebivajo na precej tesnem prostoru, naj bi tedaj eden oviga v' svojih opravilah ne bi motili ino zastavljali, je treba, da se eden ovemu, kar je prav, izogibajo. Bi pak kter zaželel, kaj je sosedoviga, tak ga more sila al postava odstrašiti; ino kaj zapoved odloči, se more z dobre vole spolniti, če ne, se more s' popretenjom ino siloj dognati. Da bi zamogli iz sveta greh ino zmote odpraviti, bi ne bi trebalo ne sodnikov, ne postav, ne soldatov, ne nobebnih obrambavcov. Bi se ludi trudili Boga spoznavati, bi svoje zmote pogreške bolj doznali; bi oni gorečo Boga ljubili, bi se greha malo storilo, prišli bi do izverstue svobode božjih otrok, po kateri je že greh lucko blago poželeti, al kaj še le za njim segati; takim pravičnim ludem ne treba mej kazati, kak daleč njihove pravice segajo, al jih s' kaznimi od seganja v' lucke pravice odvrčati. Kersanska vera je tedaj lubo sonce, ki s' svojimi poduki tudi gradjanski svobodi k' žlahtnim sadu

perpomore. Svoboda pak, kako so puntarji na zgrajah, barikadah podavali, da bi smel vsak sturiti, kar se mu zazdi, je le živini lastna; bilo bi med ludeh, ko med stvarih, da bi močnejši slabejšiga v'nemar davil. Jednakost ljudi je mišlenka, katero je Keršanska vera vpelala. Za davnih paganskih časov se znajšlo več prebrisanih glav, pravijo jim, da so modrianci; ktere neki sedajni učeniki čedne ko Kristusa al še čedneše rajtajo; vender vsem totim modriancom ne blizo na pamet prišlo misliti, da bi znala kdaj ktera država biti brez robov, to je ljudi, ktere so po postavi za golo robo imeli, nje ko drugo robo, postavim junce, ovce odavali.

Jednakost ljudi, kakšo keršanska vera uči, je sveta resnica, ktera toliko več osreči, bolj popolnoma se je človek derži. Jednakost ljudi, kakšo trobijo puntari, je zmotna luč, ktero sledi grozovitna vmorija, vžig ino razsaja, ino strašna revšina ino sužnost. Vsi ljudje so jednako po božji podobi stvarjeni ino skoz kerv Sina božjega odrešeni; vsi so jednako pozvani biti otroci božji ino soerbiči Kristusovi. Kakor različne se tudi zdijo naše dolžnosti na zemli, prav za prav imamo vender vsi eno ino taisto. Kmet ravna svojo oralo; vojvoda veleva veliki armadi junaških vojakov; vertnar si zaliva cvetličice ino drevje, minister daja naredbe, po kterih, če so modre ino primerne, prihaja sreča dosta milijonom ljudi; vender za ene ino druge je poklic, kteriga njim božja previdnost odredi, le priložnost si venec večniga zveličanja zaslužiti, če svoje dolžnosti do kraja verno spolnujo; vsako človeško delo, naj ga posvetno oko veliko ali malo porajta, velja le takrat kaj pred Bogom, če ga iz prave ljubezni storimo.

Ljudje so si ali jednaki po vrednosti svoje narave, jednaki po svojem edinem poklici, jednaki po visokem koncu ali cilu svojega življenja, al v' posvetni sreči si ljudje niso jednaki, ino si ne zamorejo nikdar jednaki biti. Čista lahko se zgodi, da tisti obožajo, kateri so sedaj bogati: k' tomu nebi trebalo druga, ko da bi poglavari prevratije le za nektare mesce preoblast v' svoje pešice dobili; ni pak mogoče, da bi vsi obogateli. Lehko je, da se bogatci po sili preženejo, ino nektari siromaki na njihovo mesto pridejo ino na to so tudi vlekli zveksine vsi oznanovavci jednakosti; ali bogatih ino vbogih bode, dokler ljudje ostanejo ljudje. Tudi na dušnih darih, na znanostih ino zvedenostih niso ljudje jednaki bili ino si ne bodo jednaki, no za tega del tudi niso vsi k' tistemu opraviu prikladni. Morska barka jadra več mescov dni urno po razširnem morji, pod njoj bezdno neznano, nad njoj grozna bura, vdil nje skalovje ino plitvine ino srečno preplava dolgi pot, ker njeni poglavar, koromanež, brodar ino veslar, kar je treba, zastopijo ino nevtrudno vsaki svoj posel opravljajo. Postavimo pa, ko bi v' tistem hipi, kader kupoma perhrupivši černi oblaki blizno buro oznanujo, veslari rekli k' poglavaru ino koromanežu: Jednakost je naj svetejša človeška pravica: nam ne gre v' glavo, zakaj bi ravno ti nam zapovedoval ino oestro pokoršino terjal, zakaj bi ravno ti se pri kormili šopiril ino vodja naše barke bil? Ino potem zeženejo oba 'z njunih mest, zvolijo novaka za poglavara, postavijo nevednega veslara k' kormilu. Brez dvombe ne bode prestala ta barka zavihrele nevihte, temuč skoro zlamana se bo brez pomoči poganjala čres šumečevalovje. Ravno taka se godi v' državi. Vsaki svobodni mož je pozvan na svojem mestu ino po svoji moči se truditi za blagostan občinski; ali vsaki ne zamore zapletenih razmer tako primerno spregledati, kakor je k' sreči države potrebno, ne velja vsaki za vladarstvo po vsaki strani.

Človeška jednakost po pravem kerstjanskem pomenu te besede, je drevo življenja, na kterem dozorja zlati sad bratovske ljubezni. Sokerstjani ino prijatelji! bi vam pravil, da s. evangelj na vsakem svojem listi bratovsko ljubezen oznanuje? Ne zdi se mi potrebno. To bi bilo dokazovati, da luč sveti ino ogenj greje! Jezus Kristus naš gospod ino učenik nam je obljubil: Kar storite nar nižjemu 'z med timi, to ste meni storili. Jezus Kristus naš gospod ino učenik nam je pokazal v' svojem svetlem izgledu, kakor imamo ljubezen de bližniga v' djanju dopernašati. Privši iz tihega Nacareta sprehaja tri cele leta očitno pred vsim svetom svojo deželo od konca do kraja, uči povsodi, pomaga povsodi ali svoje božje mogočnosti, kateri je vsa narava pokorna, se le posluži, da za vse bolečine, telesne ino dušne, ktere obdajajo grešni narod, ponudi milo zdravilo. Dobrote bez števila, ko cvetje vesele pomladi so kinčile vse njegove poti. Ozdravil je bolenike, zravnal hromim skerčene člene, odperl slepim očesa, da so se razveselili dolgo saželjene svetlobe, celo mertve je oživil ino v radost premenil žalost njihovih staršev, bratov ino sester, ki so jih že nemilo objokali. Kralstvo božje je povsodi skerbno oznanoval, s. resnico popolnoma razodel; ino vsem, kateri se niso vstavljali njegovi zveličanski milosti, se je razkril lepši svet poln blagodarov neizrečlive veličasti. Zadnič pak je žertvoval svoje življenje ino vmerl na gori Golgati za nas,

svoje brate. Duh Kristusov je bival vedno nad njegovo cerkvjo, ino če ravno ne gori na zemli nobena luč brez dima; če ravno človečja nepopolnost dostakrat kali božjo delo, tak je vonder keršanska vera čudovitne reči dopernesla, dobrot brez števila v svoji sredini razširila, ino s. bratovsko ljubezen obilno oživila ino vse, kar je po pravici blagor ino blagoslov za človeka. Keršanstvo je odpravilo iz svojega okrožja sužnost, kakor koli terdovratno se je samopridnost tudi vstavljala; le v novem svetu ino imenice v' deželi, ktera se čisla ko izgled svobode, t. j. v' severni Ameriki še so keršanske deržave, kterih postave ravnaajo s' odrešenci Kristusovi, kakor s' kakšoj roboj, zato, da je njih koža črna. Keršanstvo je skerbelo z' bezkončnim prizadetjem za vse naše duhovne ino telesne potrebe. Oskerbelo je v' imenu Jezušovem v' katolški cerkvi bolnišnice ino nevolnišnice, hrame za prehrano vbogih ino izrejo sirot, ino šole za podučenje ljudstva. Pred keršanskoj veroj je celo nikdo ne kaj takiga pomislil.

Ce se tedaj bratovska ljubezen veli s. dolžnost, je to čisto po naši misli. Ali ta slava gre le bratovski ljubezni, ktero nas Jezus uči; una bratovska ljubezen, s' ktero se sila lepote ino puntaria hvasta kakor s' svobodoj ino jednakostjo, je gerda nespodoba ino prederzna osramota velike svete resnice, ktero nam je oznanil Sin božji. Keršanska vera nas uči, da je časnost ino večnost samo ena velika celotina; uči nas da smo na zemli samo popotniki, ino dolžni si zaklade spravljati, kterih moli ne pojejo ino tati ne vkradejo. Opomenja nas časno blago ino vse pripomočke k' dobremi, ktere je nam božja milost izročila, ko zvesti hišniki pridno oskerblovati; oznanuje nam, ki de sodnik živih ino mrtvih strahovitno besedo zaverženja izustil čes tiste, kteri so lačnih ne hranili, nagih ne oblačili, bolenih ne obiskovali. Ali keršanstvo spoštuje lastnino, brez ktere nemaore biti nobene človeške družbe, na ktero se vsaka deržava opira, kakor na svojo prvo podlogo. Kjer katolška cerkev veselo živi ino lepo cvete, tam rodi tudi bratovska ljubezen v' obilni meri dobre dela; radi se dajajo milodari ino za pobožne naprave skerbi pridno verna darežljivost. Ali taista hinavšina, ktera pod imenom bratovske ljubezni, ne mara ne za pravico lastnine, ne pogodbe, ona greši prevzetno kakor soper premožne, ktere obropa, tako soper siromaške, če jim ravno sila dosti pomoči obeta. Deržava je umetno osnovano ino čudovito sestavljeno stanje, ino nobena nevedna, neroda roka ne prejme brez kvara ino kazni za njene kolesa. Če se pod kričom svobode ino človeškega osrečenja sila dela, ko se komu hoče; če se poštene pravice besno zatiravajo, ko da bi bile krivica ino stiska, te premine vso zaupanje, obertnost ino teržtvo opeša, fabrike bodo skoro podertine. Poštenemu rokodelcu ino pridnemu delavcu se slabo postreže, ako se mu mesto navajeniga dela, ktero ga je redilo, lopata ali motika v' roke vsili ino na zvalo pusti celi ljubi dan vmajuhati ali se med halabuke ino druge praske mešati!

Za tega voljo vi izvoljenci gospodovi, vi otroci katolške cerkve, bodite stanovitni v' veri ino tudi nad vami se bode spolnila beseda Zveličarova: „Ište naj poprej kralstvo božje ino njegovo pravico, vse drugo, bo vam pridano! Povzdignite glavo k' nebesam, ki so vam v' erbiju obljublene. Imete zmirom ino vsikdar na misli, da velik zaklad v' slabi posodbi nosite. Vse na tenko prevdarite po božji postavi, k' čemu vas prigovarjajo, ino vsako želo, ktera se v' vašem serci prebudi! Dobra vest, ktero si čisto ohranite pred Bogom, vam ne bode koristila samo za večno temuč tudi za časno življenje. Mi živimo v' važni, odločni dobi.“ — Naš mili cesar, pozvani od Boga za velike reči, je obdaril našo domovino z ustavoj, ktera vsakemu deržavljanu toliko svobode dopusti, kolika drugim ni nevarna, ino mogočni deržavi ne nasprotna. Svobodnejši pak je človek od zvuni, bolj more znati sam se zatajati. Hlapčjem hujdem poželenju delata strah palica ino bič. Ali tudi svobodnem možu se lahko bliža skušnjava: za tega del je treba bogaboječost, zvestost ino domorodno ljubezen si varhinje postaviti pred dveri svojega serca, da hudobi uhod zabranijo. Dajte Bogu, kar je božjega, to je vaša prva ino naj svetejša dolžnost: pa ravno za to dajte tudi cesarju, kar je cesarjevega: sam Sin božji vam tako zapove. Resnica keršanska je žar nebeški, kteri vse pozemelsko posveti ino preobrazi. „Vaša dolžnost je, govori nam beseda božja, podložni biti (gosposki), ne samo za kazni, temuč za vesti voljo“^{e)}. Ne iz straha smo dolžni posvetniga vladara bogati, temuč da voljo božjo spolnimo, da neizmerno revo, ktero omaja deržavnega reda razširi, od milionov naših sobratov odvernemo, da pravo svobodo

e) Röm. 13, 5.

v' državo vpeljamo. Pravni red je prva neznebliva potreba vsake družbe. Pravni red ino deržavlanska svoboda pa si le tē prijazno roke podata k srečni stalni zavezi, če se postave poštujo; spoštlivost do postav pa bode le takrat zmagala nad buroj človeških strasti, kader se na pečino opira, ktera je Kristus.

Ja, kerstjani, Tisti, s' čiga imenom se kinčimo, bodi naš izgled, naša pomoč pri spolnovanji deržavlskih dolžnosti; On bodi tudi pečina, na katero se vso naše upanje opira, On bodi konec, po katerem hrepeni vso naše poželenje ino prizadetje! Le za Njega hočemo živeti, ki je za nas vmerl! Če slišate pogerodne besede, ktere neumneži ali prederzneži brodiyo soper keršansko pobožnost, tē jih močni v' veri prezirajte ino se spomnite ostrega, svarila: „Kdor me pred ljudmi taji, tega bom tudi pred mojim očetom zatajil, kateri je v' nebesih“ f). Se vam zdi dolžnost britka ino netečna, greh pa sladek ino prijazen, tē povzdignite serce k' Bogu, kateri je zvest ino nigdar ne dopusti, da bi kogar skušnjava doletela čres njegove moči. Pri vsem svojem djanji ino popušanju, v' velikem ino malem, v' dobrih ino hudih dneih se terdno deržite ravnila visokih besed: Bodite popolni ko je vaš Oče v' nebesih popolni! Kratek je čas ino dolga je večnost! Vas v' imenu ino skoz pomoč Gospodovo večnosti proti peljati, je moja služba, moja dolžnost, kateri je od danesnega dne vse posvečeno ino sporočeno, kar sem ino zamorem. Duh božji naj vžiga žive besede na mojem jeziku ino me naj krepča k' verni boritvi soper sovražnike vašega zveličanja. Soodrešenci ino zravenbratje v' Gospodu, pervokrat Vas pozdravim s pozdravljenjem mira, kakor ga svet ne more dati. Zaupajte, da iskreno želim v' božji roki biti zvesto orodje k vašem posvečenju, kakor jaz zaupam na milost Tistega, od kteriga samega prihaja rast ino blagoslov. Bog daj, da bi enkrat smel pred njegovo sodnico reči, da ni nobena meni izročena duša po moji krivici v' zgubo prišla! Na posel tedaj v' imenu Jezusovem: Zakaj ni nam nobeno drugo ime dano na nebi, ne na zemli, v' katerem bi zveličanje zadobiti mogli! On naj bo z' menoj, da bodem nevtruden sejavec dobrega semena njegove besede, On naj bo z' vami, da dobro seme stoteri sad rodi v' vašem sercu. Ja gospod Jezus, gledaj iz veličasti, v' kateri na desnici nebeškiga Očeta kraljuješ, blagomilo sem dol na nas ino razodevaj nad nami obilnost tvojih milostivnosti! Prosi za nas prečista mati Gospodova, ktero se trume serafinov vklanajo; prosi za nas veliki rednik našega Zveličara, čiga posebnem varstvu se naša dežela zaupljivo priporača! Jezus, bodi naša pomoč v' življenji, naša tolažba v' smerti, naš del v' večnosti. Amen.

f) Mat. 10, 33.

V' Gradcu 22. Maliga travna 1849.

JOŽEF OTMAR,
knezoškof.

